УДК 342.565.4
DOI 10.33244/2617-4154.4(17).2024.94-103

П. І. Сало,
доктор філософії в галузі права,
суддя Вінницького окружного адміністративного суду
e-mail: pavlo-s@ukr.net
ORCID ID 0000-0002-5983-9965

МОМЕНТ ВИНИКНЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ З ВІДШКОДУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ПРОЦЕДУРІ СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ

У статті аналізуються проблемні питання, пов'язані зі здійсненням бюджетного відшкодування податку на додану вартість. Особлива увага приділена механізму узгодження відповідних сум, який залежить від багатьох чинників і, зокрема, результатів проведення податкової перевірки наявності законних підстав для повернення платнику бюджетного відшкодування.

Розкрито поняття «судове оскарження» в разі прийняття податкового повідомлення-рішення про відмову в наданні бюджетного відшкодування та з'ясовано, коли саме контролювальний орган зобов'язаний вчинити дії щодо повернення заявленої до відшкодування суми податку, якщо адміністративну справу вирішено на користь платника.

Спростовано тезу, згідно з якою ініціювання касаційного перегляду вказаної справи автоматично продовжує процедуру судового оскарження та свідчить про неузгодженість бюджетного відшкодування, а тому звільняє від обов'язку щодо вжиття контролювальним органом необхідних заходів для здійснення бюджетного відшкодування.

Встановлено момент виникнення заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість та визначено темпоральні межі нарахування компенсації за її несвоєчасну виплату.

На основі аналізу норм чинного податкового законодавства та актуальної судової практики у спорах цієї категорії доведено, що невідшкодовані суми податку на додану вартість набувають статус бюджетної заборгованості лише після узгодження заявлених до повернення сум податку, а право платника вимагати стягнення з державного бюджету пені на суму несвоєчасно відшкодованої бюджетної заборгованості обмежується датою її повного погашення та строками звернення до суду.

Ключові слова: *податок на додану вартість, податковий спір, бюджетне відшкодування, бюджетна заборгованість, пеня, судове оскарження, адміністративна справа, право на справедливий суд.*

© Сало П. І., 2024

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що порядок забезпечення бюджетного відшкодування податку на додану вартість достатньо чітко регламентований нормами законодавства України, податкові правовідносини в цій сфері завжди характеризувалися своєю складністю та наявністю численних спорів, які ставали предметом судового розгляду.

Як наслідок, Верховний Суд сформулював ряд правових позицій щодо застосування релевантних норм матеріального права в адміністративних справах цієї категорії, які з плином часу розвивалися, корегувалися та змінювалися.

Наприклад, у постанові від 17.04.2018 у справі № 816/1369/17 колегія суддів Касаційного адміністративного суду зазначила, що після закінчення строку податкової перевірки права платника на бюджетне відшкодування та в результаті невчинення компетентними органами належних дій, невідшкодовані суми перетворюються на бюджетну заборгованість, на яку нараховується пеня [1].

Крім того, згідно з постановою від 20.06.2019 у справі № 820/1750/18 платник податків має право звернутися до суду з позовом про стягнення пені в разі несвоєчасного здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість. Водночас пеня нараховується в силу закону та не залежить від волевиявлення платника [2].

Також у постанові від 02.07.2020 у справі № 815/6962/15 Верховний Суд підтвердив повноваження суду на вирішення питання щодо стягнення з Державного бюджету України на користь платника сум пені внаслідок несвоєчасного бюджетного відшкодування [3], а відповідно до постанови від 03.12.2020 у справі № 826/5397/18 невідшкодовані впродовж установленого строку суми податку на додану вартість вважаються бюджетною заборгованістю, за стягненням яких платник податку має право в будь-який момент після виникнення такої заборгованості звернутися до суду та нарахувати пеню. Непогашення заборгованості бюджету з податку на додану вартість не позбавляє платника права пред'явити вимоги про стягнення зазначеної пені. Відповідно, невчинення податковим органом після закінчення перевірки дій задля забезпечення бюджетного відшкодування та непогашення у зв'язку з цим заборгованості бюджету з податку на додану вартість не позбавляє платника права пред'явити вимоги про стягнення пені [4].

Тривалий час дискусійним було питання щодо строку, впродовж якого платник податку може звернутися до адміністративного суду з відповідним позовом. Так, у постанові від 14.03.2019 у справі № 822/553/17 Верховний Суд у складі суддів палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду дійшов висновку, що позовна заява про стягнення пені на суму несвоєчасно відшкодованого податку на додану вартість з державного бюджету може бути заявлена в межах строку для подання заяви про відшкодування надміру сплачених грошових зобов'язань, тобто впродовж 1095 днів [5]. Водночас вказана позиція нещодавно була переглянута Великою Палатою Верховного Суду, яка, вирішуючи виключну правову проблему, що стосується строку реалізації платником права на отримання сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість та способу і порядку його судового захисту, у постанові від 19.01.2023 у справі № 140/1770/19 відступила від вищезазначених висновків та констатувала, що на правовідносини з приводу несвоєчасного

відшкодування бюджетної заборгованості та/або пені, нарахованої на таку заборгованість, поширюються положення частини другої статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України. Відтак платник податку на додану вартість може звернутися до суду з відповідними позовними вимогами впродовж шести місяців з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав чи інтересів [6].

Отже, на сьогодні Верховним Судом напрацьовано чимало підходів щодо правильного застосування тих норм податкового законодавства, якими врегульовано питання бюджетного відшкодування податку на додану вартість, зокрема відповідальності держави в разі порушення строків проведення розрахунків з платниками податку.

Втім, як показує судова практика, спірними залишаються окремі моменти процедури повернення заявлених до відшкодування сум податку на додану вартість, що зумовлює необхідність проведення подальших наукових досліджень цієї проблематики.

Мета статті. Проаналізувати процедуру здійснення бюджетного відшкодування і на цій основі встановити момент виникнення бюджетної заборгованості як неодмінної умови для нарахування пені за несвоєчасне повернення з бюджету узгоджених за результатами судового оскарження сум податку на додану вартість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика правового регулювання бюджетного відшкодування не є новою для українського наукового середовища та була предметом дослідження у працях багатьох вітчизняних науковців, зокрема Ю. Ярмоленка, В. Довгалюка, О. Сударенка, С. Греци, В. Соколова, В. Бортняка та інших. Водночас така важлива складова податкових правовідносин, як момент виникнення в держави в особі відповідних органів влади обов'язку вчинити дії щодо бюджетного відшкодування податку на додану вартість, є маловивченою. Водночас саме від правильної інтерпретації цього моменту з урахуванням чинних норм податкового законодавства напряму залежить гарантування дотримання прав та законних інтересів платників на своєчасне одержання заявлених до відшкодування сум податку, а також зменшення втрат державного бюджету внаслідок нарахування платникам грошової компенсації у зв'язку з бездіяльністю контролювального органу.

Виклад основного матеріалу. За визначенням, наведеним у пп. 14.1.18 пункту 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України [7], бюджетним відшкодуванням є відшкодування від'ємного значення податку на додану вартість на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість за результатами перевірки платника.

Зі свого боку порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), та строки проведення розрахунків встановлені статтею 200 Податкового кодексу України.

Відповідно до п. 200.7 ст. 200 зазначеного Кодексу платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення суми бюджетного відшкодування, подає відповідному контролювальному органу податкову декларацію та заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається в податковій декларації.

П. 200.10 ст. 200 Податкового кодексу України визначено, що у строк, передбачений абзацом першим п. 76.3 ст. 76 цього Кодексу, контролювальний орган проводить камеральну перевірку даних податкової декларації або уточнювальних розрахунків (у разі їх подання).

Платники податку, які набули право на бюджетне відшкодування відповідно до цієї статті та подали заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, отримують таке бюджетне відшкодування в разі узгодження контролювальним органом заявленої суми відшкодування за результатами камеральної перевірки, а у випадках, установлених п. 200.11 цієї статті, – за результатами перевірки, зазначеної в такому пункті, що проводяться відповідно до цього Кодексу.

За правилами п. 200.11 ст. 200 Податкового кодексу України контролювальний орган упродовж 60 календарних днів, що настають за граничним строком подання податкової декларації, а в разі якщо така податкова декларація надана після закінчення граничного строку – за днем її фактичного подання, вправі провести документальну перевірку платника податку в порядку, передбаченому пп. 78.1.8 п. 78.1 ст. 78 цього Кодексу.

Рішення про проведення документальної перевірки має бути прийняте не пізніше закінчення граничного строку проведення камеральної перевірки.

Згідно з положеннями пп. «г» п. 200.12 ст. 200 Податкового кодексу України зазначена в заяві сума бюджетного відшкодування вважається узгодженою в Реєстрі заяв про повернення суми бюджетного відшкодування з дня визнання протиправним та/або скасування податкового повідомлення-рішення.

У цьому разі інформація про узгодженість бюджетного відшкодування та його суму відображається в Реєстрі заяв про повернення суми бюджетного відшкодування контролювальним органом на наступний робочий день після виникнення такого випадку.

Відповідно до п. 200.15 ст. 200 Податкового кодексу України в разі коли за результатами перевірки сум податку, заявлених до відшкодування, платник податку розпочинає процедуру адміністративного або судового оскарження, контролювальний орган не пізніше наступного робочого дня після отримання відповідного повідомлення від платника або ухвали суду про порушення провадження у справі зобов'язаний внести відповідні дані до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

Після закінчення процедури адміністративного оскарження або набрання законної сили рішенням суду контролювальний орган на наступний робочий день після отримання відповідного рішення зобов'язаний внести до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування дані щодо узгодженої суми бюджетного відшкодування платника.

У разі неузгодження контролювальним органом суми податку, заявленої до відшкодування, або її частини зобов'язання з бюджетного відшкодування податку в частині неузгодженої суми виникає з дня закінчення процедури адміністративного або судового оскарження, за результатами якої прийнято рішення на користь платника податків.

Унаслідок приписів п. 200.23 ст. 200 Податкового кодексу України суми податку, не відшкодовані платникам упродовж визначеного цією статтею строку, вважаються

заборгованістю бюджету з відшкодування податку на додану вартість. На суму такої заборгованості нараховується пеня на рівні 120 відсотків облікової ставки Національного банку України, встановленої на момент виникнення пені, впродовж строку її дії, враховуючи день погашення.

Отже, за змістом наведених правових норм держава в особі відповідних державних органів, виконуючи певний комплекс дій, зобов'язана повернути платнику суму бюджетного відшкодування з податку на додану вартість упродовж законодавчо встановленого строку після набуття відповідною сумою статусу узгодженої. Якщо ж упродовж такого строку потрібних дій для відшкодування податку здійснено не було, невідшкодовані суми перетворюються на бюджетну заборгованість, на яку нараховується пеня [8].

Водночас системний аналіз вищезазначених законодавчих положень дає підстави для таких висновків:

– платник податку, який подав заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, має право на отримання відповідного бюджетного відшкодування податку на додану вартість лише в разі узгодження контролювальним органом заявленої суми бюджетного відшкодування за результатами камеральної або ж документальної позапланової перевірки, яка проводиться з підстав, передбачених пп. 78.1.8 п. 78.1 ст. 78 Податкового кодексу України, та у строк, визначений п. 200.11 ст. 200 цього Кодексу;

– якщо за результатами документальної позапланової перевірки контролювальний орган не підтверджує правомірність заявленої платником суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість, у зв'язку з чим приймає відповідне податкове повідомлення-рішення, зазначена в заяві сума бюджетного відшкодування вважається неузгодженою до дня закінчення процедури судового оскарження такого податкового повідомлення-рішення;

– у разі якщо за результатами процедури судового оскарження ухвалюється рішення на користь платника податків, заявлена до відшкодування сума податку на додану вартість вважається узгодженою після набрання таким рішенням суду законної сили, а відтак у контролювального органу виникає обов'язок внести до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування дані щодо узгодженої суми бюджетного відшкодування платника;

– з набранням відповідним рішенням суду законної сили також пов'язується виникнення в держави в особі уповноважених органів державної влади зобов'язання з бюджетного відшкодування неузгодженої за результатами документальної перевірки суми податку, а відповідна сума набуває статус бюджетної заборгованості;

– на суму несвоєчасно відшкодованої бюджетної заборгованості нараховується пеня на рівні 120 відсотків облікової ставки НБУ, встановленої на момент виникнення пені, за весь період включно до дати погашення бюджетної заборгованості [9].

У контексті зроблених висновків не менше важливим є з'ясування моменту завершення процедури «судового оскарження» у випадку прийняття податкового повідомлення-рішення, яким платнику відмовлено в наданні бюджетного відшкодування. Це обумовлено існуванням позиції, згідно з якою факт оскарження в касаційному порядку судового

рішення, ухваленого на користь платника, продовжує процедуру судового оскарження відповідного податкового повідомлення-рішення, а тому виключає виникнення в контролювального органу обов'язку з внесення до Реєстру даних про узгодження заявленої до відшкодування суми податку та вчинення інших дій для здійснення бюджетного відшкодування [10].

Однак зазначена позиція не ґрунтується на правильному тлумаченні норм податкового законодавства та фактично допускає можливість невиконання рішення суду, яке набрало законної сили, що є недопустимим.

Насамперед потрібно зауважити, що відповідно до приписів ст. 200 Податкового кодексу України, яка унормовує порядок відшкодування з Державного бюджету України сум податку на додану вартість (бюджетного відшкодування) та строки проведення розрахунків з платниками цього податку, у разі якщо за результатами процедури судового оскарження ухвалюється рішення на користь платника податків, заявлена до відшкодування сума податку на додану вартість є узгодженою після набрання таким рішенням суду законної сили, що й зумовлює обов'язок контролювального органу внести до Реєстру відомості щодо узгодженої суми бюджетного відшкодування платника.

Зазначений обов'язок також випливає з абз. 2 п. 7 Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.01.2017 № 26 [11], яким передбачено, що після закінчення процедури адміністративного оскарження або набрання законної сили рішенням суду орган ДПС на наступний робочий день після отримання відповідного рішення зобов'язаний внести до Реєстру дані щодо узгодженої суми бюджетного відшкодування платника податку.

Тобто і за змістом положень абз. 2 пункту 200.15 ст. 200 Податкового кодексу України, і за змістом положень абз. 2 п. 7 Порядку № 26 процедура судового оскарження рішень контролювального органу з питань узгодження заявленої суми бюджетного відшкодування завершується саме набранням рішенням суду законної сили.

Цей висновок повністю відповідає вимогам абз. 4 п. 56.18 ст. 56 Податкового кодексу України, відповідно до якого під час звернення платника податків до суду з позовом щодо визнання протиправним та/або скасування рішення контролювального органу грошове зобов'язання вважається неузгодженим до дня набрання судовим рішенням законної сили.

Отже, як у платника податків виникає обов'язок сплатити визначену контролювальним органом суму грошового зобов'язання після набранням законної сили рішенням суду про відмову у скасуванні відповідного податкового повідомлення-рішення, так само і в контролювального органу виникає обов'язок вжити необхідних заходів для здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість після набрання законної сили рішенням суду про скасування податкового повідомлення-рішення, внаслідок прийняття якого заявлена платником до відшкодування сума не була підтверджена (узгоджена).

Водночас використання законодавцем в аспекті означення суми бюджетного відшкодування як узгодженої та характеристики подій (фактів), з якими пов'язується виникнення в контролювального органу обов'язку з внесення до Реєстру даних щодо

узгодження суми бюджетного відшкодування таких словесних формулювань, як «з дня скасування податкового повідомлення-рішення», «на наступний робочий день після виникнення даного випадку», «на наступний робочий день після отримання рішення суду», додатково підтверджує правильність висновку про те, що під закінченням «судового оскарження» в процедурі бюджетного відшкодування треба розуміти саме момент набрання законної сили судовим рішенням, що й зумовлює обов'язок контролювального органу вчинити необхідні дії для повернення платнику заявленої до відшкодування суми податку на додану вартість.

Наведене також повністю відповідає конституційній засаді судочинства – обов'язковості судового рішення.

Як зазначено в абз. 3 п. 2.1 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 26.06.2013 № 5-рп/2013 [12], право кожного на судовий захист охоплює законодавчо визначений комплекс дій, спрямованих на захист і відновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави (п. 2 мотивувальної частини Рішення від 13.12.2012 № 18-рп/2012); невиконання судового рішення загрожує сутності права на справедливий розгляд судом (пункт 3 мотивувальної частини Рішення від 25.04.2012 № 11-рп/2012).

Крім того, у вищезазначеному Рішенні Конституційний Суд України врахував практику ЄСПЛ, який, зокрема, у справі «Шмалько проти України» (заява № 60750/00 від 20.07.2004 п. 43) звернув увагу на те, що право на виконання судового рішення є складовою права на судовий захист, передбачений статтею 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, для цілей якої виконання рішення, ухваленого будь-яким судом, має розцінюватися як складова частина судового розгляду.

Відповідно до рішення ЄСПЛ від 19.03.1997 у справі «Горнсбі проти Греції» (Case of Hornsby v. Greece, заява № 18357/91) право на суд було б ілюзорним, якби національна правова система договірної держави допускала невиконання остаточного та обов'язкового судового рішення на шкоду одній зі сторін. Якщо адміністративний (виконавчий) орган відмовляється виконувати, не виконує чи затягує виконання судового рішення, то передбачені статтею 6 Конвенції гарантії, які забезпечуються стороні на етапі судового розгляду справи, фактично втрачають свій сенс [13].

Отже, виконання судового рішення як завершальна стадія судового провадження є невід'ємним елементом права на судовий захист, складовою права на справедливий суд. Органи державної влади та місцевого самоврядування, їх службові та посадові особи зобов'язані вживати всіх передбачених законом заходів для виконання судових рішень своєчасно та повним обсягом, що є однією з важливих гарантій дотримання права особи на справедливий суд [14].

Відтак позиція, згідно з якою в разі касаційного оскарження судових рішень, ухвалених на користь платника, сума належного йому бюджетного відшкодування не вважається узгодженою, оскільки не вважається завершеною процедура судового оскарження рішення контролювального органу про зменшення відповідної суми бюджетного відшкодування, є помилковою, а її дотримання контролювальними органами може призвести до безпідставних втрат державного бюджету внаслідок нарахування пені за затримку в проведенні бюджетного відшкодування.

Висновки. Податковий кодекс України пов'язує виникнення у платника права на бюджетне відшкодування заявленої до повернення суми податку на додану вартість лише після їх узгодження у встановленому законом порядку. У разі застосування процедури судового оскарження відповідна сума бюджетного відшкодування набуває статусу узгодженої з набранням законної сили рішенням суду, ухваленим на користь платника. Оскарження такого судового рішення в касаційному порядку контролювальним органом не звільняє його від обов'язку вчинити передбачені законодавством дії з метою забезпечення бюджетного відшкодування належних платникові сум податку, а саме внести до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування дані щодо узгодженої суми бюджетного відшкодування платника. Невчинення таких дій свідчить про неправомірну бездіяльність суб'єкта владних повноважень, якою порушується законне право платника на своєчасне одержання бюджетного відшкодування та зі свого боку зумовлює негативні для держави правові наслідки у виді нарахування пені за кожен день прострочення виплати бюджетного відшкодування включно до дати погашення всієї суми бюджетної заборгованості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постанова Верховного Суду від 17 квітня 2018 року у справі № 816/1369/17. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/73565269

2. Постанова Верховного Суду від 20 червня 2019 року у справі № 820/1750/18. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/82541514

3. Постанова Верховного Суду від 2 липня 2020 року у справі № 815/6962/15. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/90155116

4. Постанова Верховного Суду від 3 грудня 2020 року у справі № 826/5397/18. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/93302195

5. Постанова Верховного Суду від 14 березня 2019 року у справі № 822/553/17. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/80607116

6. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 19 січня 2023 року у справі № 140/1770/19. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/108960090

7. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 30.08.2024).

8. Постанова Верховного Суду від 20 червня 2019 року у справі № 820/1750/18. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/82541514

9. Рішення Вінницького окружного адміністративного суду від 17 січня 2024 року у справі № 120/15326/23. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/116608786

10. Окрема ухвала Вінницького окружного адміністративного суду від 17 січня 2024 року у справі № 120/15326/23. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/116608936

11. Про затвердження Порядку ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість : постанова Кабінету Міністрів України від 25 січня 2017 року № 26. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26-2017-%D0%BF# Text (дата звернення: 30.08.2024).

12. Рішення Конституційного Суду України від 26 червня 2013 року № 5-рп/2013 у справі № 1-7/2013. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-13#Text

13. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Горнсбі проти Греції» (Case of Hornsby v. Greece) від 19 березня 1997 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_079#Text

14. Постанова Верховного Суду від 27 березня 2019 року у справі № 750/9782/16-а. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/80805521

REFERENCES

1. Resolution of the Supreme Court dated April 17, 2018 in case No. 816/1369/17. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/73565269

2. Resolution of the Supreme Court of June 20, 2019 in case No. 820/1750/18. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/82541514

3. Resolution of the Supreme Court of July 2, 2020 in case No. 815/6962/15. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/90155116

4. Resolution of the Supreme Court of December 3, 2020 in case No. 826/5397/18. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/93302195

5. Resolution of the Supreme Court dated March 14, 2019 in case No. 822/553/17. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/80607116

6. Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court dated January 19, 2023 in case No. 140/1770/19. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/108960090

7. Tax Code of Ukraine : Law of Ukraine dated December 2, 2010 No. 2755-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (date of access: 30.08.2024).

8. Resolution of the Supreme Court of June 20, 2019 in case No. 820/1750/18. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/82541514

9. Decision of the Vinnytsia District Administrative Court dated January 17, 2024 in case No. 120/15326/23. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/116608786

10. Separate decision of the Vinnytsia District Administrative Court dated January 17, 2024 in case No. 120/15326/23. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/116608936

11. On approval of the Procedure for maintaining the Register of applications for the return of the amount of budget value added tax reimbursement : resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 25, 2017 No. 26. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26-2017-%D0%BF#Text (date of access: 30.08.2024).

12. Decision of the Constitutional Court of Ukraine dated June 26, 2013 No. 5-рп/2013 in case No. 1-7/2013. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-13#Text

13. Decision of the European Court of Human Rights in the Case of Hornsby v. Greece dated March 19, 1997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_079#Text

14. Resolution of the Supreme Court dated March 27, 2019 in case No. 750/9782/16-a. URL : https://reestr.court.gov.ua/Review/80805521

P. I. SALO. THE MOMENT OF OCCURRENCE OF BUDGET DEBT FOR REIMBURSEMENT OF VALUE ADDED TAX IN THE PROCEDURE OF JUDICIAL APPEAL

The article analyzes the problematic issues related to the implementation of budget reimbursement of value added tax. Special attention is paid to the mechanism for agreeing the relevant amounts, which depends on many factors and, in particular, the results of the tax audit of the existence of legal grounds for returning the budget compensation to the payer.

The concept of "judicial appeal" in the case of a tax notice-decision on the refusal to grant a budget refund is disclosed, and it is clarified when exactly the controlling body is obliged to take actions to return the amount of tax declared for refund, if the administrative case is decided in favor of the payer.

The thesis, according to which the initiation of a cassation review of the specified case automatically continues the court appeal procedure and indicates the inconsistency of the budget compensation, and therefore relieves the supervisory body of the obligation to take the necessary measures to implement the budget compensation, has been refuted.

The moment of occurrence of the budget arrears for reimbursement of value added tax has been established and the temporal limits of calculating compensation for its late payment have been determined.

Based on the analysis of the norms of the current tax legislation and actual court practice in disputes of this category, it has been proven that unreimbursed mounts of value added tax acquire the status of budget debt only after the agreement of the tax amounts declared for refund, and the right of the payer to demand the collection of a penalty from the state budget for the amount of untimely reimbursed budget debt is limited to the date of its full repayment and the terms of appeal to the court.

Keywords: *value added tax, tax dispute, budget compensation, budget debt, interest, court appeal, administrative case, right to a fair trial.*

Стаття надійшла до редколегії 30 вересня 2024 року